

здіяні два і більше держави – учасниці, тим самим правовий досвід в цій сфері є більш ширшим і доцільнішим. По – друге, створення консистентності та гармонізації, імплементація міжнародних стандартів допомагає створити консистентність та гармонізувати підходи до регулювання юридичної етики між різними країнами та регіонами.

Отже, підсумувавши вище зазначений матеріал можна зробити висновок, що імплементація міжнародно – правового досвіду в національних актах регулювання юридичної етики є надзвичайно важливим аспектом забезпечення професіоналізму, компетентності та ефективності юридичної діяльності. Національний рівень є ефективним, оскільки він зосереджений на конкретній правовій системі і тим самим всю свою законодавчу діяльність зосереджує в конкретному середовищі, на відмінно від нього міжнародно правовий досвід юридичної етики є більш масштабнішим поняттям та правовим інститутом, оскільки він є результатом діяльності двох і більше держав – учасниць, які в спільній праці об'єднали свій досвід і надали йому конкретної правової форми з метою подальшого його застосування та вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Бліхара В. С. Професійна етика юриста: навчально – методичний посібник. Львів : ПП «Арал», 2018. 108 с.
2. Кравчук М. В. Теорія держави і права(опорний конспекти) : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. й доп. Тернопіль: ЗУНУ , 2020. 524 с.
3. Міжнародні стандарти юридичної діяльності. *ftplec.nlu.edu.ua*. URL: <https://is.gd/FIOLzQ> (дата звернення: 08.05.2024).

Романюта І.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцентка,
доцентка кафедри міжнародного права
та міграційної політики ЗУНУ*

Саванець Л. М.

ПРОБЛЕМИ УНІФІКАЦІЇ КОЛІЗІЙНИХ НОРМ У СФЕРІ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Ще з племінних часів люди поділялись на “своїх” та “чужих”. Після розвитку цивілізації “чужих” почали називати іноземцями, а держава, в якій вони перебували, надавала їм певні права. Але як тільки виникав юридичний факт, поставало питання - право якої держави підлягає застосуванню до таких правовідносин? Звісно думки у кожній державі розходяться, саме тому й виникають колізійні норми. Науковці та юристи по всьому світу займаються створенням єдиної системи таких норм, задля полегшення життя людей. Проте для успішного результату виникає питання, з якими проблемами можна стикнутись уніфікуючи колізійні норми?

Колізії можуть виникати як у внутрішньому законодавстві, так і у міжнародному, і поки Україна перебуває в процесі вступу до Європейського Союзу, її основною ціллю є наблизитись до європейських стандартів та цінностей, і те ж саме стосується і правової системи. Уніфікація таких колізій може допомогти Україні довершити власне законодавство, а також стати ще на крок ближче до вступу до Європейського Союзу.

Колізія (лат. зіткнення) - гостра суперечність, зіткнення протилежних сил, інтересів, переконань, мотивів, поглядів, прагнень, джерел конфліктів та формування протистоянь [2]. Значень даного терміну є безліч, отож хочемо зупинитись саме на колізії правових норм різних держав, що регулюють одні і ті ж правовідносини, адже вони цікавлять нас найбільше для окреслення теми даного дослідження.

Відповідно до Великої української енциклопедії, колізія нормативних актів - це суперечність між правовими приписами відповідних актів, що виявляється у відмінностях у процесі регулювання аналогічних суспільних відносин [1].

Визначення колізійної норми закріплено у Законі України “Про міжнародне приватне право”, під якою розуміється “норма, що визначає право якої держави підлягає застосуванню до правовідносин з іноземним елементом” [4].

У правовій доктрині уніфікацію визначають як “діяльність організації або компетентних органів держави чи кількох держав, спрямована на вироблення правових норм, що однаково регулюють певні види суспільних відносин” [3]. І перш ніж зробити висновок чи можлива повноцінна уніфікація колізійних норм у сфері приватноправових відносин, та які можуть бути проблеми пов’язані із цим, варто з’ясувати причини виникнення колізій в міжнародному приватному праві.

І. І. Килимник та А. М. Бровдій вважають, що: “основна правова колізія пов’язана з вибором права та зумовлена двома причинами: наявністю іноземного елемента в приватноправових відносинах та різним змістом права різних держав, з якими це відношення пов’язане” [6, с. 12].

На нашу думку, різний зміст права окремих держав пов’язаний із особливостями історії цих держав. Такими особливостями є і традиції, і звичаї, і релігія. А також, корень існування проблем уніфікації колізійних норм, а саме правова система або ж її вужче поняття - правова сім’я.

“Правова система сприймається як сукупність взаємопов’язаних системи права та засобів їх застосування і реалізації” [7, с. 29].

За географічним фактором виділяють три основні правові системи: “1) романо-германська правова система – Європа, Південна Америка; 2) англо-американська правова система – Великобританія, Північна Америка, Австралія; 3) традиційна правова система – Азія, Африка” [7, с. 41].

Також варто зазначити, що “у межах романо-германського типу правової системи можна виокремити правові сім’ї: скандинавська правова сім’я, правова сім’я східноєвропейських країн, латиноамериканська правова сім’я” [7, с. 41]. І хоч даний поділ є досить умовним, від нього цілком можна відштовхуватись для того, щоб загально охарактеризувати особливості права тих чи інших держав, враховуючи не тільки їхнє географічне розташування, а ще й історичні аспекти.

До прикладу, хоч правова система України і має східноєвропейські корені, вона перебуває у стані переходу, оскільки історично перейняла деякі

риси соціалістичної системи [7, с. 79]. Внаслідок цього, приватно-правові аспекти реформування правової системи України полягають ще й в уніфікації колізій у внутрішньому законодавстві. Оскільки нові закони та законопроекти є висвітленням бажання розділити погляди ЄС, коли старі норми права досі висвітлюють ретроспективу Радянського Союзу.

Також для здійснення уніфікації колізійних норм у приватноправових відносинах створюються міжнародні норми. До прикладу, загальна позовна давність відрізняється в окремих державах - у Німеччині встановлена тривалістю 30 років, в Австрії - 3, а за законодавством деяких штатів США - 10, внаслідок чого спектр використаних судових рішень був досить широким. Тому було ухвалено Конвенцію про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів (1974 р.), якою було встановлено єдину тривалість позовної давності [5, с. 56].

Уніфікацію колізійних норм у наведеному прикладі однозначно ускладнило б неіснування такої норми в законодавстві однієї з держав, або ж якби поняття "позовної давності" трактувалось державами по-різному. Проте такі проблеми справді існують. Вони не завжди мають рішення, але є певні методи, які працюють залежно від контексту.

До прикладу, для регулювання відносин стосовно норми з іноземним елементом, яка є в законодавстві однієї держави, а іншої - ні, одним з можливих варіантів є визнання таких норм через встановлення міжнародних договорів та угод. А створенням єдиного трактування юридичних понять у нормах займається Україна на шляху приєднання до Європейського Союзу.

Для узгодження термінів національного права з правом Європейського Союзу та його держав-членів потрібно не лише оголосити ратифіковані конвенції частиною власного законодавства, а ще й якісно відпрацювати механізм імплементації конвенційних принципів у норми вітчизняного права [5, с. 57]. Саме тому такий комплексний підхід не дозволяє швидко здійснити уніфікацію колізійних норм.

Аналізуючи можливі проблеми уніфікації колізійних норм у сфері приватноправових відносин та приватно-правові аспекти реформування правової системи як такої, можемо зробити висновок, що ці завдання неможливо виконати повністю. Оскільки жодна правова система будь-якої держави не є довершеною, скільки б її не реформували, а відмінності між правовими системами будуть існувати завжди.

Проблемами уніфікації колізійних норм у сфері приватноправових відносин залишатимуться різні погляди на одні й ті ж юридичні факти. І на нашу думку, уніфікація таких норм є найбільш сприятливою для географічно-сусідніх держав із спільними традиціями в правовій системі.

Одними з можливих проблем уніфікації колізійних норм у сфері приватноправових відносин є відсутність норми у законодавстві однієї з держав, між якими виникають відносини, а також різне трактування одних і тих же термінів. У свою чергу, можливими вирішеннями таких проблем є як підписання міжнародних договорів та угод, так і ратифікація конвенцій, та імплементація конвенційних принципів у норми державного законодавства.

Список використаних джерел

1. Бабка В. Л., Шумило М. М. Колізія нормативних актів // Велика

українська енциклопедія. / за ред. А. М. Киридон. Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2017. 71 с.

2. Бусел В. Т. Колізія // Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь : Перун, 2005. 554 с.

3. Петришин О. В. Уніфікація в праві // Велика українська юридична енциклопедія. 2017. Т. 3. 796 с.

4. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. Верховна Рада України. ред від 23.12.2022 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

5. Калініченко З. Д. Уніфікація у міжнародному приватному праві як пріоритетний напрям забезпечення єдиного правового простору. Генезис публічного та приватного права: європейський вимір : збірка матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 березня 2019 р.). Київ, 2019. С. 55-61

6. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право : навч. посібник. Харків : ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2018. 112 с.

7. Мороз С. П. Правничі системи сучасності : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.

Волощук В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент
кафедри міжнародного права та
міграційної політики ЗУНУ Саванець Л. М.*

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОГОВОРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Збройна агресія російської федерації проти України суттєво вплинула на всі сфери життя, включаючи й зовнішньоекономічну діяльність. Українські підприємці стикаються з низкою нових викликів та ризиків при укладенні та виконанні зовнішньоекономічних договорів.

Зміна правового регулювання зовнішньоекономічних відносин, активне ведення бойових дій, тимчасова окупація частини української території – все це створює нові правові та практичні проблеми для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

В умовах війни виникає потреба у чіткому розумінні особливостей укладення та виконання зовнішньоекономічних договорів з метою, мінімізації ризиків та захисту власних інтересів.

Із укладенням зовнішньоекономічних контрактів в умовах війни тісно пов'язані питання визначення форс-мажорних обставин, доведення їх настання, та наслідків для договірних зобов'язань. Перш за все варто зупинитися на питанні визначення законодавцем поняття «форс-мажор», умов визнання і підтвердження настання цих обставин. У ч. 2 ст. 14¹ Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» вказано: «Форс-мажорними